

När jag bortser från en massa saker förstår jag allt

Ett kandidatarbete av Jenny Sedin
Keramikkonst HDK Göteborgs Universitet 2013
Arbetstitel: Nyss för att förstå Nu
Handledare: Dan Tommi Hildén
Professor: Mia E Göransson

Sammanfattning

Länge har jag letat efter sambanden och kopplingarna. Förklaringar eller bara en ledtråd. Tillvägagångssätten har skiftat mycket under åren och det är först nu jag börjar landa i sökandet och kan söka för sökandets skull. Förr drömde jag om att bli arkeolog. Där trodde jag mig kunna hitta svar, men allt jag fann var regler och pappersarbete. Jag tog drömmen om arkeologin och gjorde om den till min.

Idag använder jag det abstrakta men igenkännbara, en typ av figurativ slumpmässighet för att prata om det jag inte riktigt förstår. Jag har arbetat fram ett föränderligt material som kan kombineras på olika sätt beroende på plats och situation. Materialet är indelat i två grupper som jag kallar artefakter och lösfynd. Dessa delar kombineras och byggs ihop till tillfälliga skulpturer som jag kallar kapitel. Kapitlen är självständiga men ändå beroende av en helhet, av varandra.

Denna rapport är inte en manual för hur mitt arbete ska tolkas eller ett informationsblad kring vad det handlar om. Mitt mål är att inget sådant skall behövas. Tolkning av mitt arbete är fritt och helt upp till en betraktare. I rapporten skriver jag om var arbetet kommer ifrån, hur jag har arbetat fram det och beskriver konkret vad det blev.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	3
Inledning.....	4
Frågeställningar.....	5
Sex metoder för arbetet.....	6
1. Arkeologi.....	6
2. Magkänsla.....	6
3. Variation.....	7
4. Slump.....	7
5. Vårdslöshet.....	7
6. Corita Kent.....	7
Delarna.....	8
• Artefakter.....	8
• Lösfynd.....	9
Kartotek.....	9
Kapitel och Helhet.....	10
Nyss för att förstå Nu.....	11
Storlek.....	12
Skisser.....	12
Testerna.....	13
Ur anteckningsboken.....	14
Om beslut.....	15
Drivkraften.....	15
Referenser.....	16
Avslutningsvis.....	16
Examinationen.....	17
Källhänvisning.....	17
Bilder.....	18

Inledning

Uppå på den lilla stadens västra berg, för det fanns också ett östra, kunde man om man svängde av till vänster innan den långa nedförbacken hitta ett gammalt gravfält från järnåldern. Gravfältet var egentligen inte mycket att se. Det bestod mest av två högar som båda var överväxta av samma blandning av lingonris, mossa och ljung som resten av berget och det gjorde dem också ganska svåra att upptäcka. Det var få i staden som alls visste om platsen men detta gjorde bara att den kändes ännu mer hemlig och mystisk, men den lilla Jenny blev aldrig rädd, inte där.

Läs vad det står på skylten, mamma, envisades hon. Läs om för-ritidengravarna!

Forntidsgravar heter det, svarade mamman trött. Och du måste kunna den utantill vid det här laget.

Nej, bara första delen. Hon lät stolt på rösten. Gravarna var hennes hemlighet och hon skulle lära sig allt om dem.

Mamman gav ifrån sig en tung suck men började ändå; Det här är ett gravfält från järnåldern...

Men jag sa ju att jag redan kunde första delen! Jenny var sur. Det här var viktigt och mamma förstod ingenting.

Mamman gav ifrån sig en ännu djupare suck men började än en gång; Gravarna är inte arkeologiskt undersökta och är svåra att datera noggrant utan undersökning. Förmodligen hör de dock samman med att järnåldersbebyggelsen i Hälsingland blomstrar upp århundradena efter vår tide-räknings början. Välståndet grundades på ett fruktsamt jordbruk kombinerat med goda jaktmarker och rika fiskevatten...

Jenny slöt ögonen. Hon tröttnade aldrig på texten. Det var skönt att flyta in i en tid som inte längre fanns och samtidigt kittlande spännande. De var ännu inte utgrävda. Hon skulle bli arkeolog när hon blev stor. Då skulle hon kunna ta reda på vad som fanns under mossan och stenmassorna. Då skulle hon få veta. Då skulle hon förstå.¹

Jag drömde om att bli arkeolog. Men där fann jag bara en massa regler och pappersarbete. Jag tog drömmen och gjorde om den till min.

Frågeställningar

Vad är det jag söker efter?

Vad är det jag inte förstår och varför vill jag förstå det?

Var fanns början och finns det ett slut?

Vilka delar är viktiga och vilka måste bort?

Kan jag hantera bredden? Behövs alla de olika momenten?

När uppstår samband och hur hittar jag kopplingarna?

Hur stort vill jag att stort ska vara?

När blir något klart och vad är det jag har missat?

Sex metoder för arbetet

1. Arkeologi

Gräva - Systematisera - Undersöka - Arkivera

”En arkeolog undersöker och dokumenterar materiella lämningar för att sedan tolka och försöka förstå vad dessa kan berätta om hur människor organiserat sig och hur deras världsbild kan ha sett ut. Arkeologi handlar dock inte bara om kunskap om det förflutna; förhistorien utgör även en viktig referensram för hur vi ser på vårt eget och andras samhällen. Arkeologer sysslar därför också med hur våra bilder av förhistorien konstrueras samt hur dessa använts historiskt och i samtiden.”²

2. Magkänsla

Redan tidigt i projektet bestämde jag mig för att jag skulle försöka vara modig och sann mot mig själv och mina beslut genom hela arbetet. Magkänsla blev mitt mantra. Jag tog ett beslut om att försöka minimera samtal om mitt arbete till vardags och trivdes oväntat bra med det. Jag blev mer fokuserad vid handledningar och fick efter ett tag ett lugn i arbetet och började lita på mig själv.

3. Variation

Även om jag värdesätter att arbete får ta tid har jag också upptäckt en inneboende rastlöshet. Att variera olika arbetsmoment lugnar mig, håller mig närvarande och får mig att fortsätta hålla på. Skissa, leta, bygga, blanda, systematisera, testa, pussla och undersöka blir alla lika viktiga moment som måste finnas med.

4. Slump

Även om jag värdesätter känslan av tillfälligheter blir jag ibland rädd att bli så slumpmässig att allt tappar mening. Trots detta finner jag den nödvändig och outhärlig. Det är oftast i slumpen jag hittar sambanden och kopplingarna.

5. Vårdslöshet

När jag börjar peta och pilla och liksom stanna upp i görandet kommer tvivlen direkt. Jag börjar analysera och ifrågasätta objektet innan det är färdigt och arbetet blir tungt och jobbigt. Att tillåta mig själv att arbeta snabbt och förhålla mig vårdslöst till materialen och teknikerna hjälper mig i görandet. När objekten väl blivit till blir tvivlen mindre. Då kan jag hitta en plats och uppgift till de mest oväntade och till synes helt anspråkslösa objekt.

6. Corita Kent

och hennes tio regler för studenter och lärare³. Se bilaga 1. Denna lista är mer känd under namnet John Cage's ten rules.

Delarna

Arbetet bildar ett föränderligt material som kan kombineras på olika sätt beroende på situation och plats. Materialet är ordnat i två delar. Genom att ge delarna varsina namn blev deras egenskaper och identiteter tydligare och underlättade även i samtal med andra.

- **Artefakter** (Latin. ars = konst, facere = göra, tillverka.)

4

Ofta känns det som att objekten jag gör finns inbyggda i mig. De är former som av någon anledning har dröjt sig kvar. Varifrån de kommer har jag valt att inte rota för mycket i. Känner mig rädd för att skrämma bort dem om jag börjar analysera, precis som drömmar kan suddas ut när man börjar formulera dem i ord. Jag vill försöka stanna i känslan och intuitionen, i alla fall än så länge.

Kommunikationen ska ske mellan mig och objektet. I arbetet med artefakterna står världen fortfarande utanför. Om jag börjar tänka på hur en form eller objekt skulle kunna uppfattas eller tolkas av någon annan, tappar jag fokus, jag börjar kompromissa och det jag gör blir ointressant.

Viktigt för arbete med artefakter

- Återkommande, inte repeterade
- Direkt, okomplicerat och ärligt
- Gjorda av mina händer

- Lösfynd

Länge letade jag efter ett ord för de objekt i mitt arbete jag inte själv tillverkat. Begreppet lösfynd används inom arkeologin för föremål som tillvaratagits utan att fyndomständigheterna noterats. Föremålets vetenskapliga värde har därmed kraftigt minskats.⁵

Ordet är både poetiskt och tydligt och jag fann det passande till de gamla föremålen som tagits ur deras ursprungliga sammanhang och därmed mist något i sin identitet, ofta i form av en funktion. Ändå är de väldigt bekanta och inger trygghet och jag kan ofta känna en stor ömhet för dem.

Nästan alla mina lösfynd är tillverkade av maskiner och har drag av industrins perfektion. Kontrasten mellan industrin och handen, det konstruerade och naturen är något jag finner spännande.

Kartotek

Att systematisera och kategorisera ger mig en känsla av kontroll som är nödvändig för att hålla fokus. Jag behöver struktur och regler, men alltid på mitt sätt, på mina villkor. Kartoteket kom till som ett experiment för att på ett enkelt sätt systematisera alla mina delar och samla intressant information. Varje del fick sitt eget kartotekskort. På korten finns en del grundläggande information om objekten, tex längd, vikt, eller antal. Vilken information jag valt för respektive objekt varierar. Jag väljer helt enkelt det jag finner mest relevant.

På korten finns också en bit text. Den fungerar som en beskrivning till objektet. Grunden till texterna kommer från olika sammanhang som precis som formerna, av någon anledning fastnat i mitt huvud. Det kan vara från ett samtal, en bok, en film, min egen anteckningsbok eller en tjuvlyssning. Vissa objekt har ännu ingen beskrivning. Det kan ta tid att lista ut delarnas egenskaper och hitta dess identitet.

Kapitel och Helhet

Delarna byggdes ihop till tillfälliga skulpturer. Jag har valt att kalla dem kapitel. Det passade dem bättre. Kapitlen är självständiga men också beroende av helheten. Helheten blir en installation där kapitlen tvingas kommunicera och relatera till varandra.

Kommunikationen är central. Jag vill åt känslan av att kapitlen vill något och att det är viktigt, ändå vill jag inte att det blir för allvarligt. Ett för stort allvar kan skrämja istället för att kommunicera. Humorn blev ett viktigt verktyg. Den avväpnar, öppnar upp och gör arbetet tillgängligt. Att också ha en humor gentemot mig själv underlättar i arbetet. Det känns viktigt att hålla fötterna på jorden och inte ta mig själv eller arbetet på för stort allvar. Våga leka. Låta vissa saker få vara lustiga och andra allvarliga.

Viktigt för arbetet med kapitlen

- Lägg till, plocka bort
- Prova, i det mest otänkbara kan jag hitta en koppling
- Förenkla, allt onödigt ska bort
- Direkt, okomplicerat och ärligt.
- Humor
- Långsamt och mycket tid

Nyss för att förstå Nu

Bakom mitt arbete finns en inneboende kronisk känsla av att inte riktigt förstå. Att allt är så stort och ogreppbart. Minns att första gången denna känsla kom, var just den gången när min mor läste skylten om forntidsgravarna, förritidengravarna. Jag kanske var sju år. Sedan dess har jag letat efter sambanden, kopplingarna. Förklaringar eller bara ledtrådar. Tillvägagångssätten har skiftat mycket under åren och det är först nu jag börjar landa i sökandet och kan söka för sökandets skull.

Jag tror att det abstrakta kan få oss att börja ifrågasätta och fundera kring vår verklighet och jag har en idé om att det bekanta och igenkännbara tillsammans med humor kan underlätta detta. Jag använder det abstrakt välbekanta och det figurativt slumpartade för att prata om det jag inte riktigt förstår.

”Konst förmedlar kunskap som vi kan sätta ord på, men konst förmedlar också erfarenheter bortom ordet. När vi som betraktare står inför en tusenårig skulptur, står vi på samma vis i rummet som skulptören när verket skapades. Vi förmedlas en ”handens erfarenhet”, de tusen åren reduceras till noll. På ett nytt sätt kan det gamla träda fram och nuet ges ett nytt sken.” Torsten Jurell, Konstnär

Storlek

En av frågorna jag hade med mig in i arbetet redan från början var hur stort jag ville att stort skulle vara. Skalan mellan stort och litet kändes viktig. Ju större de stora delarna är desto mindre blir de små och jag får ett större spektra att arbeta med. En naturlig begränsning till storlek kom av att jag bestämde mig för att färdigställa artefakterna samma dag som de påbörjades. Detta har jag inte hållit benhårt på, men har ändå fungerat som en riktlinje.

En annan viktig faktor var att jag inte ville placera mina skulpturer på någon form av podie utan istället placera dem direkt i rummet och utgå från golv, väggar och tak. Detta kräver något större objekt för att de inte ska försvinna i utrymmet.

Skisser

Skisserna kommer till på samma sätt som det tredimensionella arbetet. Jag hittar och tillverkar delar som jag sätter ihop till olika konstellationer. Delarna hittar jag ofta i tidningar eller kataloger. Ibland leder skisserna till tredimensionella objekt ibland precis tvärt om. De ger och tar av varandra och båda blir en nödvändighet för utveckling.

Testerna

Varför jag valde att arbeta med lera från första början har jag ingen aning om. Ett plötsligt infall som hållit i sig. Nu, sex år senare, har jag en stor kunskap inom ett material som ger mig en viktig frihet i mitt arbete. Att använda mig av denna kunskap och ständigt dra den längre är en utmaning som successivt öppnar fler möjligheter.

En sådan möjlighet öppnades när jag insåg att jag kan flussa* lera för att låta bränningen bli ett formande verktyg och på så sätt låta vanliga keramiska tekniker bli delaktiga och synliga på ett sätt de ofta inte är. Detta ledde till en serie tester och systemet för detta finns sist i rapporten. Se bilaga 2.

Även om testerna kom till som tester har jag också låtit de bli ett verk som på samma sätt innehåller de olika delarna som de andra. Testerna blir till artefakter, arkiveringsbyrån är ett lösfynd och det finns en tillhörande bok med information och fakta.

* Flussa = sänka smälttemperaturen

Ur anteckningsboken

1/3

Mina arkeologiska fynd är sällan tusen år gamla. Ibland är de från igår, ibland från idag och ibland från när farfar fyllde fem. De fungerar som katalysatorer till att börja fantisera, fundera och kanske ifrågasätta hur vi lever idag och hur vi levde igår. Resultatet blir abstrakt men ändå igenkännbart. Ömt men ändå besynnerligt.

3/3

Längd

Bredd

Djup

Information - Kunskap - Kommunicera?

Diameter

Vikt

Balans

Densitet

Samlar data utan att veta varför

22/3

Jag känner att det finns en koppling. Mellan det ena och det andra. Mellan det här och det där. Det finns ett mysterium omkring mig som jag vill undersöka.

Sätter ihop objekt som inte har med varandra att göra. Läger till en text, ett ord och en längd. Uppstår samband? Finns det något jag missat?

Om beslut

Det finns en övertygelse i att ta beslut som jag inte gillar, även om jag vet att det inte tvunget måste vara så. Öppenheten är nödvändig och avgörande när jag arbetar. Att våga lämna det obesvarat. Våga ändra och omvandla. Oändliga möjligheter öppnar sig och jag hittar kopplingar och samband som aldrig skulle kunna komma ur övertygelse.

”...jag klarar inte av att möta övertygelse. Vill inte.
Övertygelse grundar sig ofta på en inskränkt världsbild.
När allt är ofattbart närmar sig livet.”
Britt Ignell ur Skulptörens Vedermödor, sid 19.

När blir något färdigt då? Det enda svaret jag hittat än så länge finns i arbetet. Att hålla på för påhållandets skull. Visa det jag gör, så som det är och våga stå för att det är arbetet som är syftet med arbetet.

Drivkraften

Att hitta en konkret drivkraft har varit en stor hjälp under de perioder i projektet som känts tunga. Alla de dilemman som uppkommit i och med vår moderna existens sporrar mig till arbete. En envis och återkommande känsla av att vilja något. Den medfödda miljöängesten som jag tror finns hos många i min generation vänds till något som skulle kunna likna inspiration.

Referenser

Research har blivit allt viktigare. Förr kände jag mig ofta jagad av alla intryck men att titta och läsa om andras arbeten och fundera på vad som är relevant för mig och vad som inte är det, har hjälpt mig förstå mig själv och det jag gör bättre. Det ger mig också en trygg känsla av att inte vara ensam. Allt som är visuellt relevant för mitt arbete samlar jag på en blogg. Där finns ingen text bara referenser enkelt uppräddade i bild, ljud eller video. Adress: jennysvisualdiary.blogspot.se

Några av de viktigaste i detta projekt har varit: Berit Lindfeldt, Anu Touminen, Abraham McNally, Mark Manders och Louise Bourgeois men även Gillian Lowndes, Neil Brownsword och Ane Fabricius Christiansen. Dawn Youll, Nao Matsuunaga, Joseph Cornell, Hanna Höch och Britt Ignell känns också viktiga att nämna.

Avslutningsvis

Arbetet känns fortfarande väldigt nytt och jag har svårt att djupare reflektera eller dra några egentliga slutsatser. Men genom att inse att det är sökandet jag söker, att jag inte vill förstå allt det där jag inte förstår och att det varken finns en början eller slut bara ett långsamt och konstant görande, har jag också på ett underligt sätt svarat på många av de frågor jag hade när jag började arbetet.

Jag har fått fram ett material som skulle kunna vara föränderligt, om jag vill. Det som har hänt de sista dagarna på projektet är att frågan om jag fortfarande vill att det skall vara oändligt föränderligt har väckts... Kanske finns det något spännande med definitiva beslut ändå...

Examinationen

Två dagar innan examinationen bar jag upp mitt arbete till salen där den skulle hålla rum. Jag hade tänkt att byggandet och uppsättningen skulle gå ganska lätt eftersom jag redan påbörjat det arbetet nere i mitt arbetsrum. Jag fann det istället svårt. Kapitlen hade jag i stora drag klart för mig hur de skulle vara hopsatta men placeringen av dem var oklar. I mitt arbetsrum hade allt material tvingats tätt ihop för att det skulle få plats på den relativt lilla ytan, men i examinationssalen hade jag en mycket större yta att tillgå. Jag upplevde att det fanns en spänning i kompositionen när objekten var nära varandra, men samtidigt ville jag ta tillfället att prova att ge kapitlen ett större utrymme.

I slutändan fungerade ändå kompositionen men det finns mycket jag kommer ta med mig och ända på till en utställning.

Under examinationen upplevde jag att min opponent hade svårt att hitta frågor att ställa till mig och han nämnde också att han kände sig lite utelämnad när han läste min rapport då han bara fick min process att läsa. Jag har lite svårt att så här i efterhand fullt förstå vad han menade men kanske berättar jag för lite om vad arbetet handlar om eller vad det är exakt jag vill säga. Å andra sidan skulle jag antagligen bli poet eller författare om jag i ord ville eller kunde berätta om mina tankar och idéer.

Källhänvisning

1 Texten från skylten i sagan är hämtad från den riktiga skylten som fanns på Västra Berget i Söderhamn, tidigt 1990-tal. Idag är skylten borta. Jag fick denna text via email av Malin Rönström på Kultur- och samhällsutvecklingsförvaltningen, Söderhamns Kommun, 10/04/2013.

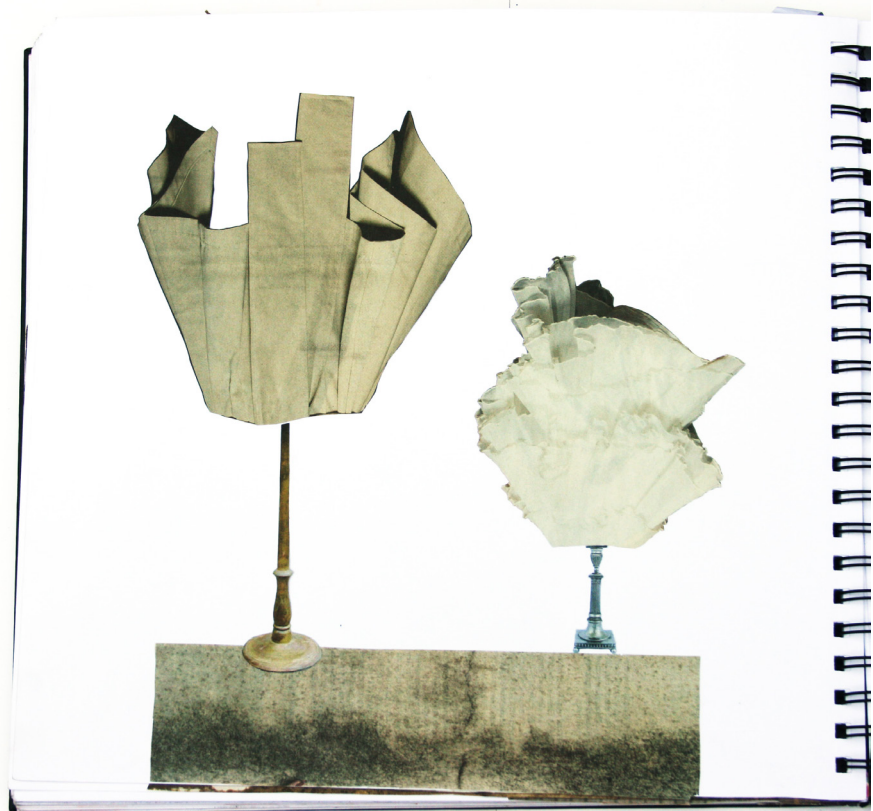
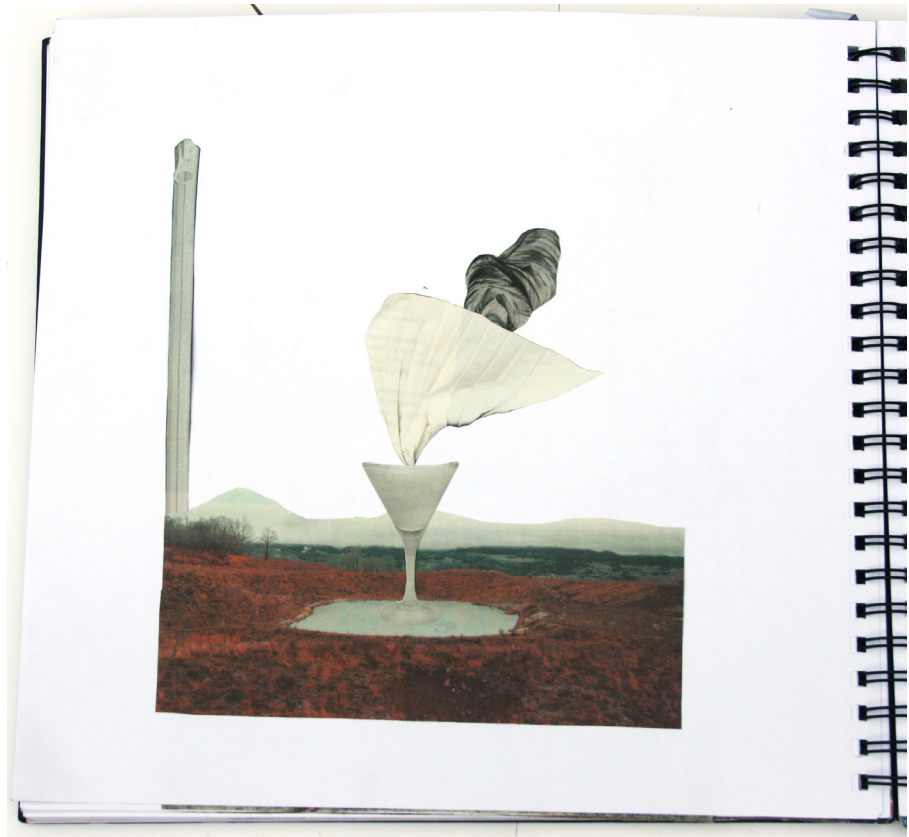
2 <http://www.historiskastudier.gu.se/amnen/Arkeologi/> 02/04/2013

3 <https://www.corita.org/component/content/article/21-information-in-education/19-corita-kent-art-rules.html>. 14/04/2013

4 <http://ord.wikispaces.com/Artefakt> 14/04/2013

5 Professor Per Cornell, Institutionen för historiska studier, Göteborgs Universitet, information från emailkonversation 02/04/2013

Bilder

Ur skissboken

Bilder från mitt arbetsrum

8 av de ca 80 delarna

0703 A

74

Artefakt

Block

Höjd:
Bredd:

Den har inga svar än, men börjar se vissa tecken.

0777 A

57

Artefakt

Grus I

Antal:
Tid:
Vikt:

Så slumpmässig att den börjat tappa förståndet.

0739 L

81

Ben II

Lösfynd

Antal: 4
Längd:

Den lyfter benen, såhär, och stamper och går och vågar inte stå stilla.

Artefakter och lösfynd

Några första varianter av kapitlen

Arkivskåp för tester

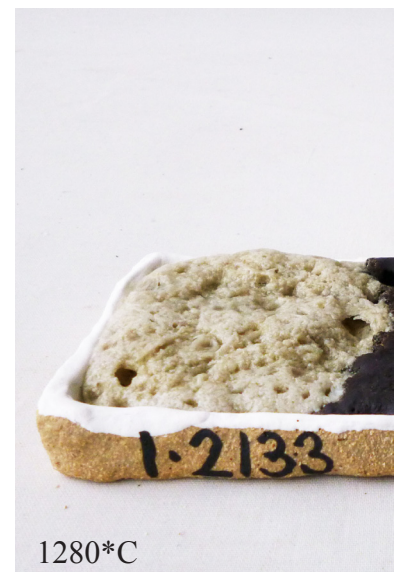

Ettiketterna på lådorna fanns när jag hittade skåpet. Kändes fel att ta bort dem, så jag har låtit de vara.

50 % Porslin + 50% Borax J

70 % Vit Fyle + 30% Alkalie Fritta

Ovan: Två bildexempel på systemet för testerna. (se också bilaga 2)

Vänster: Tester på hög.

Examination

Tack

Dan Tommi,

Mia och Renata,

David och Charlotta,

Lisa, Louise, Emil, Ellis, och Joel,

Henrik, Tilda och vänner,

Åsa och Ingvar,

Malin Rönström,

Per Cornell

Bilaga 1

Corina Kent's ten rules for students and teachers

“RULE ONE: Find a place you trust, and then try trusting it for awhile.

RULE TWO: General duties of a student – pull everything out of your teacher; pull everything out of your fellow students.

RULE THREE: General duties of a teacher – pull everything out of your students.

RULE FOUR: Consider everything an experiment.

RULE FIVE: be self-disciplined – this means finding someone wise or smart and choosing to follow them. To be disciplined is to follow in a good way. To be self-disciplined is to follow in a better way.

RULE SIX: Nothing is a mistake. There's no win and no fail, there's only make.

RULE SEVEN: The only rule is work. If you work it will lead to something. It's the people who do all of the work all of the time who eventually catch on to things.

RULE EIGHT: Don't try to create and analyze at the same time. They're different processes.

RULE NINE: Be happy whenever you can manage it. Enjoy yourself. It's lighter than you think.

RULE TEN: “We're breaking all the rules. Even our own rules. And how do we do that? By leaving plenty of room for X quantities.” (John Cage)

HINTS: Always be around. Come or go to everything. Always go to classes. Read anything you can get your hands on. Look at movies carefully, often. Save everything – it might come in handy later.”

Bilaga 2

System för Tester 1•

I Lera

1. Porslin
2. Vit Fyle
3. Svart Stengods
4. Porslin 60% + Svart Stengods 40%
5. Röd Lergods

II Råmaterial

1. Kalcium Bor Fritta nr 90142
2. Alkalie Fritta nr 90382
3. Borax F
4. Borax J
5. Barium Fritta nr 1305
6. Magnesium Fritta nr 3944
7. Litium Karbonat

III Procent

2. 25%
3. 30%
5. 50%

IV Temperatur

1. 1100°C
2. 1200°C
3. 1280°C

Ex. Test med nummer 1431 är: Porslins lera + Borax J. 30% av råmaterial (ger 70% porslin), brännt i 1100°C.

